

Absolute rust tijdens een mooie zonsopgang op de Boschplaat onder Terschelling

A photograph of a boat's rigging and mast against a sunset sky over a flat, open landscape. The sky is a mix of blue and orange, with some clouds. The water is calm and reflects the light. The foreground is a flat, open landscape, possibly a beach or a field.

Waddenreis naar het oosten

Er staat niet altijd evenveel water op het Duitse wad, maar toch bezoeken Frans en Ciska van Geer het gebied graag met hun *Strinda*. De eilanden Borkum, Juist, Norderney, Langeoog, Spiekeroog en Wangerooge liggen in een vaargebied waar de afwisseling wordt gedreven door het tij. Niet alleen verschuift het vaarritme er dagelijks spontaan met bijna een uur, maar waar je gisteren nog overheen kon, kun je morgen misschien niet eens meer komen. Door Ciska van Geer

Nu we tijdens de Nederlandse schoolvakanties aan boord zijn gegaan, moeten we bij de tochtplanning rekening houden met een beperkt aantal vrije ligplaatsen in de havens op de eilanden. De windverwachting geeft eigenlijk geen aanleiding om in een haven te willen overnachten, maar toch kijken we op www.waddenhavens.nl, dat een handig overzicht biedt van vrije ligplaatsen. Met een verwachte 2 tot 4 Bft uit de goede richting en pas later draaiend naar NO is het prima zeil- en droogvalweer.

Twee uur voor hoogwater verlaten we Harlingen, hijsen grootzeil en fok en koersen in oostelijke richting. De wind is veranderlijk, kracht 1 tot 3, dus varen we vooral op stroom en laten na ruim een uur dobberen de motor zachtjes meepruttelen. De dieptemeter geeft weinig variatie door. Het Abt is een vlakke ondergrond en daar gaan we voor anker. Een enkele wolk drijft door de lucht, vele zandwolken in het water en er staat na half tij nog zo'n halve meter water onder de kielbalk. Morgen is er volgens de Nederlandse getijtafel een paar centimeter meer water te verwachten. Net voor de nacht invalt schuift even verderop een tweede jacht in beeld. In de slappe bodem van Het Abt valt ons schip nog redelijk rechtop droog.

Aan de heldere hemel schittert de volle maan, sterren verlichten de nacht. Maar de nieuwe dag is grijs, de wind is N/NO en er worden buien met windstoten verwacht, met kans op onweer, echt omstandigheden om een haven op te zoeken. Terschelling ligt op bezeilde koers en volgens waddenhavens.nl is er nog een enkele plek vrij voor onze maat schip.

Om kwart voor elf kunnen we anker op. We hijsen grootzeil en fok en ruim drie uren later leggen we aan op Terschelling, derde op rij met tenslotte nog een buur langzij. Het aantal ligplaatsen en het comfort is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. De gezelligheid is gebleven, net als de onrust van scheepsbewegingen. Na overleg met burenbelanden we de volgende ochtend direct aan de steiger. Dat stapt makkelijk van boord voor een fietstocht op het eiland.

Van volle maan naar laatste kwartier

Als er de volgende dag geen zuchtje wind blijkt te staan, besluiten we na een ontbijt met opkomend water ruim twee uur naar het oosten te tuffen. Even voor het middaguur, haast anderhalf uur voor hoogwater Terschelling, valt ons anker zuidwest van de Boschplaat. De ondergrond is stevig en dus valt het schip 's nachts droog als een huis met scheve vloeren. Slapen op een hellend matras went snel, met de zekerheid dat die vloer de volgende och-

tend weer waterpas zal zijn. Ruim na het middaguur, bijna tweeënhalf uur voor hoogwater Ameland/Nes kunnen we anker op. Een groot aantal schepen gaat ons voor naar het oosten. We zeilen vol tuig tot de wind aantrekt. Tijd om de kluiver eraf te halen. Onder dreigende lichten gijpen we een aantal keer achtereen en in de Zuiderspruit gaat ook het grootzeil naar beneden. Het tempo moet omlaag. Na ruim vijf uur varen is het ook wel genoeg geweest. Ruim vier uur voor laagwater Ameland/Nes ankeren we aan de noordkant van het wantij onder Ameland met nog een halve meter water "ruimte" onder de kielbalk. Het Pinkewad is een modderige en mooie droogvalplek en onze droogvalplek een dag later op het Wierumerwad, doet

daar niet voor onder. Drie nachten achtereen blijven we op het wad, zonder een haven op te zoeken. Het verschil tussen hoog en laag water is steeds minder geworden.

Een flexibel plan

Het weer oogt minder vriendelijk dan de dagen ervoor en de weerberichten bevestigen het beeld. We moeten rekening houden met een stevige wind uit het zuidwesten, 6 Bft, die in de loop van de middag zal afnemen naar 5/4/3 Bft en later draait naar NW. Er is kans

boven: Scheef droogvallen op een harde plaat

midden: Mosselen zoeken op het Wierumerwad en het resultaat in de mosselpan

linksboven: Drukke in de haven van Terschelling

LEMSTERAAK STRINDA

De *Strinda* werd in 1973 naar een ontwerp van Jansen gebouwd op de werf van Jonker Paans in Dordrecht. Haar afmeting is 11,48 x 3,85 m, de diepgang is circa 1 m. De bemanning vaart al zo lang met het schip dat veel handelingen tot de routine behoren, zeilen doen Frans en Ciska van Geer veel en graag. In het novembernummer van *Spiegel der Zeilvaart* 2012 beschreven zij al eens een tocht van twee maanden tot aan Rugen.

op regen en voor de nacht wordt er gesproken over veranderlijke wind 2/3 Bft. Nog een nacht droogliggen behoort tot de mogelijkheden, maar ook een haven opzoeken lijkt aantrekkelijk. Voor we anker op gaan steken we uit voorzorg drie reven in het grootzeil, maar varen in verband met ondiep water tot de Zoutkamperlaag alleen op de fok. Eenmaal op diep water hijsen we het grootzeil bij. Willen we zo ver mogelijk oostelijk kunnen komen, dan moeten we uiterlijk anderhalf uur voor hoogwater Lauwersoog

voorbij de sluisen zijn. Onze gewenste snelheid is 5 knopen, maar als blijkt dat we dit niet halen gaat er een rif uit het grootzeil. Het gemak van de digitale kaart, snelheids- en dieptemetertjes maakt plannen en besluiten minder tijdrovend.

Nu we voor onze veiligheid naast de vaste marifoon ook een handmarifoon hebben, luisteren we op het Nederlandse wad vaak 2 kanalen uit. We zijn bij Lauwersoog als we op kanaal 5 horen omroepen dat platbodems niet meer welkom zijn in de haven

van Schiermonnikoog. De keuze om door te varen is dan helemaal snel gemaakt. Als we toch droog moeten liggen, dan liever op het Eemswad en als alles meezit is er een kans om de haven van Borkum te halen.

Met de kentering varen we al in de Zuidoost Lauwers. In buien lezen we een mooie 6 knopen op de snelheidsmeter, dus denken we het Eemswad nog wel over te kunnen komen. In een droge periode valt de wind even weg, om tijdens een volgende bui in alle kracht terug te keren. Met slechts een halve meter water

onder de kielbalk stuiven we over de plaat, hekgolven achter ons aan trekkend. Geen moment hebben we grond geraakt. Water is er genoeg. Zoals verwacht draaien we twee uur na hoogwater Borkum de Eems op. Min of meer uit gewoonte varen we zuid om de Meeuwenstaart, plat voor de wind de grens over. Eenmaal op koers richting Borkum draait de wind inderdaad naar NW en wakert geheel onverwacht behoorlijk aan.

We prijzen ons gelukkig met de twee reven in het grootzeil en ploeteren aan de wind in een paar slagen naar de haven. Op de laatste slag gaat de motor aan om hoogte te houden en een binnenstomend vrachtschip te ontwijken. Het is al tegen negen in de avond, en dan wil je ook geen slag teveel moeten maken om uiteindelijk tevreden dat mooi plekje aan de altijd nog roestige oude steiger in te nemen. Gauw een gebakken eitje en snel de kooi in, dromen van de wasmachine en een lekkere warme douche.

WEERSVERWACHTING

Tegenwoordig kun je overal en altijd het weerbericht bekijken, zodra je het internet op kan. Dat is handig want de radio of marifoon te laat aanzetten en het weerbericht missen is er niet meer bij. Er zijn inmiddels heel veel weersites, natuurlijk knmi.nl met het marifoonweerbericht, de Duitse meteo op www.dwd.de (seewetter nordostsee), windguru.cz, windty.com en het Deense maar ook Engelstalige ifm.fcoo.dk

Favoriete eiland

Zo onstuimig als het weer was toen we in Borkum aankwamen, zo rustig ziet het er de volgende dag uit. Een regenachtige dag brengt ons in contact met de burens, bemanning van een schokker en bron van vele mijlen verhalen en een raad om onze ogen de kost gaan geven in Wangerooe. 'Op het Duitse wad rijden vrachtwagens af en aan. Er ligt een tijdelijke waddenweg tot op het wantij om het materiaal dat nodig is voor de dijkverhoging vanaf het land aan te kunnen voeren. Dat gaat in Ameland toch echt anders,' horen we met enige afgunst zeggen. De regen houdt ons nog een derde dag aan de wal, maar in de middag trekt de lucht open en gaan we op pad voor een Parnassia wandeling - strand 1.

Na drie "havendagen" is het tij "gunstiger" geworden. Varen op het late hoogwater maakt plaats voor varen op het vroege hoogwater, dus om 6 uur uit de veren en 40 minuten later en route. De windverwachting luidt NW 3/4/5 Bft. Dat lijkt een goed vooruitzicht om verder oostwaarts te komen, maar de werkelijkheid is dat er een zwak windje uit N/NO staat. We tuffen over het wantij van Borkum en hijsen op de Oostereems alle zeilen. Onder prachtige wolkenluchten vorderen we met stroom mee met een snelheid van 4 knopen op weg naar Norderney.

Ons favoriete eiland juist slaan we maar over. In de in 2008 aangelegde haven staat naar verluidt nu door dichtslibbing zo weinig water, dat je er zelfs met onze meter diepgang alleen rond hoogwater de haven in of uit zou kun-

boven: Luxe liggen op Spiekeroog, waar het uitzicht onveranderd mooi is gebleven

midden: Frans werpt een blik op de kaartplotter. Dankzij moderne middelen is plannen veel makkelijker geworden

onder: Duitse visserman aan het werk

nen. Rond lunchtijd leggen we aan tegen de *Hakuna Matata* in de haven van Norderney, de *Trije Bern*, een houten Van der Meulen schouw sluit de rij.

Weer of geen weer

De matige wind uit westelijke richting blijft ons ook de volgende dag in oostelijke richting sturen. De regen gutst met bakken uit

de hemel, maar na ruim drie uur zeilen is het gelukkig droog als we aanleggen op Langeoog. We varen nu al twee weken met hollen of stilstaan weer. Weersvoorspellingen vertonen een grote spreiding: wind uit alle richtingen, een weinig constante windkracht en zonder uitzondering die kans op regen. Gunstige bijkomstigheid is dat de kans op onweer is komen te vervallen. De werkelijkheid is, dat het er buiten goed uit ziet.

Op het Duitse wad zijn de afstanden tussen de havens te overzien en dus besluiten we om niet lang op Langeoog te blijven. We gaan op weg naar Wangerooge, maar ter hoogte van Neuharlingersiel valt de wind helemaal weg. Weer had geen van de weersvoorspellingen het bij het rechte eind. Ankeren en droogvalen heeft met dit weertype niet onze voorkeur, dus koersen we op de motor aan op Spiekeroog, naar de nieuwe steiger op de kop van de dijk. In deze haven is het nu wel heel wat luxer liggen dan in de beginjaren, toen we ons op diezelfde plek "vastknoopten" aan

op deze unieke ligplaats is onveranderd mooi. De volgende ochtend om half 7 laat de zon zich weer even zien. De rest van de dag overheerst bewolking. Voor een wandeling naar de westpunt is het wachten op die ene opklaring waarin we kunnen gaan zien wat er nog over is van de oude veerhaven op de westpunt. Zo'n veertig jaar geleden kon je hier nog aanleggen en dan met de trein naar het dorp komen. We vinden er nu alleen nog wat resten van de spoorrail, overgroeid door een weelderig plantendek. Tot onze grote verrassing doen we ook nog een nieuwe ontdekking. Bij het weststrand ligt een mooie baai, waar schepen ankeren. We zien zelfs een Nederlandse vlag wapperen, dus niet-eilanders zijn hier welkom.

Werkzaamheden in volle gang

Aangekomen in Wangerooge is het stapelen aan de drijvende steiger. Ook op "ons plekje aan de palen" is enkel liggen er niet bij; wij krijgen een zware motorsailor langs. Ons

De vele weerberichten voorspellen weinig goeds en vooral veel wind. Nu en dan valt er een bui, maar dat staat ons plan om een kijkje te willen nemen bij de tijdelijke weg over het wad niet in de weg. Met laagwater stappen we op de fietsen en rijden richting het dorp. Van verre is te zien dat de werkzaamheden aan de dijk in volle gang zijn en we trappen stevig door om de weg naar het wantij van dichtbij zien. Eenmaal ter plaatse aangekomen is de ponton met bouwmaterialen op het wantij al weer omringd door water en staan de vrachtwagens op de dijk. De zandweg over het wad ligt er verlaten bij. De situatie doet een beetje denken aan Neuwerk, maar daar zijn het de toeristen die per paard en wagen over het wad naar het eiland gebracht worden.

Even voor hoogwater zijn we terug bij de haven, waar zich een waar spektakel ontpopt. Golven rollen over de dam de havenkom in. Onder de vaste steiger staat het water zo hoog, dat het tussen de planken door spat. Onze boodschappen komen droog over, maar op

links: Verrassing, aan de westpunt van Spiekeroog is een mooie ankerbaai ontstaan

boven: Het water staat zo hoog dat de golven door de planken van de vaste steiger van Wangerooge klotsen

de palen en over een surfplank op de blubber naar de wal balanceerden. Nog steeds valt het schip hier droog op een blubberbult, maar nu liggen we aan een robuuste ponton met water en elektriciteit binnen handbereik.

Mooie baai

Het wad pruttelt. Water klotst tegen de romp. De dag kondigt zich aan met veel grijstinten in de lucht. Vogelgeluiden dringen door, maar wij draaien ons nog eens om. Het besluit om nog een dagje bij te tekenen is zo genomen. In de buien horen we de wind huilen en ons eigen ritme is verstoord door een afgebroken kies. De grijze dag eindigt met mooi strijklucht over het droogvallend wad. Het uitzicht

wrijf hout wordt vervangen door een steviger uitvoering en dan verschijnt onze nieuwe buurman met een presenteerblad en daarop vier glazen gevuld met ijskoud bier. Hij is zichtbaar blij; hun tocht van Sylt naar Wangerooge was er een om niet te vergeten. De golven op zee waren huizenhoog geweest. Na het avondeten lopen we naar het strand om te zien hoe het er met de voortschrijdende duinafslag voor staat. Bij de oude vuurtoren rollen twee kinderen luid lachend van het duintalud. De ouders genieten van een in wolken ondergaande zon tot ze ons zien en hun kinderen tot de orde roepen. Hoeveel bordes men ook plaatst, er zijn mensen die een verbod niet begrijpen of negeren.

de drijvende steiger gaan alle hens aan dek om de shade voor te zijn; lijnen worden met de hand gevierd en stootwillen verhangen. Het lijkt wel kermis. De havenmeester komt handen, oren en ogen tekort. Met het afgaand water keert de rust langzaam weer. Iedereen kan weer opgelucht ademhalen, want alles is nog heel. Met dit onstuimige en onvoorspelbare weertype is veel verder doorvaren naar het oosten voor ons geen optie. We besluiten de Jadebussen op te zoeken. Het gebied ligt beter op de wind en volgens voorspellingen is de wind daar wat minder krachtig.

In de volgende Spiegel vervolgen Ciska en Frans van Geer hun reis. ☞